

TITULACIÓ: LLICENCIATURA EN DRET

PLA D'ESTUDIS: 1992

ASSIGNATURA: DRET ECLESIASTIC DE L'ESTAT (Codi 3036)

PROFESSOR/A: JOSEP M. MARTINELL GISPert-SAÚCH

CURS: 4t
QUADRIMESTRE: 1r

CRÈDITS: 4,5

TIPUS: TRONCAL

1. OBJECTIUS

1. Conèixer l'origen de l'evolució i formació històrica del dret eclesiàstic.
2. Conèixer les doctrines i l'evolució de les relacions entre el poder polític i el poder religiós.
3. Conèixer els precedents històrics de dret eclesiàstic de l'Estat espanyol i fer-ne una valoració crítica.
4. Estudiar la dimensió actual del dret eclesiàstic, com a regulació estatal de la dimensió social, individual i col·lectiva, del fet religiós, en relació amb la llibertat de consciència.
5. Estudiar la tipologia de les fonts del dret eclesiàstic de l'Estat.
6. Examinar els principis informadors del dret eclesiàstic de l'Estat, estudiar-ne les diferents valoracions doctrinals, i fer-ne una valoració crítica.
7. Estudiar els trets fonamentals de la Llei Orgànica de Llibertat religiosa i debatre sobre la conveniència de la seva modificació.
8. Conèixer la noció de confessió religiosa i els requisits per al seu reconeixement i personalitat jurídica en l'àmbit del dret espanyol.
9. Estudiar i analitzar el concepte d'objecció de consciència, la seva evolució, les seves manifestacions en els diversos àmbits de l'actuació humana i valorar-ne les principals dificultats que planteja.
10. Analitzar, estudiar i fer una valoració de la qüestió del finançament de les confessions religioses, en general, i de l'Església Catòlica en particular.
11. Examinar i debatre sobre la llibertat d'ensenyament i el seu finançament.
12. Examinar el sistema matrimonial espanyol com a resultat de la pugna històrica entre competència religiosa i civil en la matèria, i valorar les seves disfuncions.

2. CONTINGUTS

2.1 METODOLOGIA

A més de les classes teòriques, s'incentivarà la participació el més activa possible dels estudiants, amb plantejament de supòsits pràctics per a debat i solució. Es proposaran textos jurisprudencials per a comentar. Es promourà a través d'exercicis l'adquisició de les següents competències transversals: 1. Expressió oral i escrita del llenguatge jurídic. 2. Raonament legal i jurídic-crític. 3. Aprenentatge de resolució de supòsits pràctics.

Es tindrà en compte la iniciativa dels estudiants pel que fa als continguts de l'assignatura, per tal de dedicar més temps a aquells que els mereixin major interès. Això requereix una actitud especialment interactiva, no només a les classes pràctiques, sinó també a les teòriques.

Per a les classes pràctiques els estudiants hauran d'anar proveïts de la legislació i de l'altre material que s'indiqui. Requeriran assistència i participació oral en el debat. La resolució del cas es podrà fer en equip, però la presentació haurà de ser individual i per escrit.

A més, i si és possible, hi haurà successius controls escrits al llarg del curs (en principi, TRES), sobre matèria explicada, alliberadors.

De cadascú es farà un dossier de les proves - control, pràctiques, qualificacions i incidències del curs, al que hi tindrà accés l'estudiant, en hores de tutoria o concertades, sempre en règim de confidencialitat.

2.2. CONTINGUTS

I. INTRODUCCIÓ GENERAL: 1. El dret eclesiàstic. 2. Relacions entre el poder temporal i el poder espiritual.

II. DRET ECLESIÀSTIC ESPANYOL: 3 Precedents del dret eclesiàstic espanyol. 4. Fonts. 5. Principis informadors. 6. La llei orgànica de llibertat religiosa. 7. Les confessions religioses i les entitats religioses davant el dret espanyol. 8. Les objeccions de consciència. 9. Règim econòmic de les confessions religioses. 10. Llibertat d'ensenyament. 11. El sistema matrimonial.

3. PROGRAMA

I. INTRODUCCIÓ GENERAL

Tema 1. El dret eclesiàstic. Nocions fonamentals. Noció de dret eclesiàstic. Formació històrica del concepte. El dret eclesiàstic, branca del ordenament jurídic de l'Estat.

Tema 2. Poder temporal i poder espiritual. Plantejament. Monisme i dualisme. Reforma protestant i relacions església-estat. El regalisme. El pensament il·lustrat. El separatisme liberal. Factor religiós i constitucionalisme europeu.

II. EL DRET ECLESIÀSTIC ESPANYOL

Tema 3. Precedents del dret eclesiàstic espanyol. Segle XIX. La Segona República. El règim franquista.

Tema 4. Fonts. La Constitució com a font de dret eclesiàstic. Classes de Fonts: 1) Pactes: Concordats. Acords formals amb confessions religioses. Acords no formals. 2) Fonts unilaterals: la llei orgànica de llibertat religiosa i altres fonts estatals. 3) La remissió. 4) Teoria del pressupost.

Tema 5. Principis informadors. Factor religiós i Constitució de 1979. Principi de llibertat religiosa. Principi de laïcitat de l'estat. Principi d'igualtat. Principi de cooperació.

Tema 6. Llei orgànica de llibertat religiosa. La LL.O.LL.R. com a primera font específica del dret eclesiàstic de l'Estat. El contingut de la llei. Aspectes crítics i perspectives de modificació legal.

Tema 7. Les confessions religioses i les entitats religioses davant el dret espanyol. Noció i classes de confessió. Posició jurídica bàsica de les confessions religioses en general i de l'Església catòlica

en particular. Les entitats religioses. Règim general de les entitats religioses. Règim singular de les entitats religioses de l'Església catòlica.

Tema 8. Objeccions de consciència. Origen i noció. Principals manifestacions de l'objecció de consciència. Estat legal i jurídic de les objeccions.

Tema 9. Règim jurídic de les confessions religioses. Plantejament. Finançament de les Confessions religioses en general i de l'Església catòlica en particular. Disfuncions del sistema legal.

Tema 10. Llibertat d'ensenyament. Llibertat d'ensenyament. Llibertat de càtedra. L'ideari dels centres docents. Finançament de l'ensenyament religiós.

Tema 11. Sistema matrimonial. Precedents històrics. El sistema vigent. El matrimoni civil. El matrimoni religiós: dret a celebrar ritus matrimonials religiosos i eficàcia civil. El matrimoni canònic. El matrimoni evangèlic. El matrimoni israelita. El matrimoni islàmic. Altres formes religioses. Disfuncions del sistema. El problema dels matrimonis ètnics.

4. MATERIALS DE L'ASSIGNATURA

Vegeu apartat de Bibliografia. A banda d'això, es proporcionarà o s'indicarà en cada moment el material que calgui, especialment per a les classes pràctiques, comentari de sentències, etc

5. BIBLIOGRAFIA

5.1 Legislació

La legislació bàsica és: La Constitució. Els acords concordataris entre l'Estat espanyol i la Santa Seu. Els Acords de cooperació entre l'Estat espanyol i altres confessions religioses (evangèlica, islàmica i israelita). Compendi de legislació Eclesiàstica de l'Estat (Editorials Aranzadi, o Civitas).

5.2 Bibliografia bàsica

- IBÁN – L. PRIETO SANCHÍS – A. MONTILLA, *Derecho Eclesiástico*, Madrid. 2004.
- FERRER ORTIZ, Javier (Coordinador), *Derecho Eclesiástico del Estado Español*, Pamplona, EUNSA, 2007.
- J. A. SOUTO PAZ, *Derecho Eclesiástico del Estado*, 3ª Ed., Madrid, 1995.
- R. NAVARRO VALLS-J MARTÍNEZ TORRON, *Las objeciones de conciencia en el derecho comparado*, Madrid, 1997.
- D. LLAMAZARES FERNÁNDEZ, *Derecho de la Libertad de conciencia I (libertad de conciencia y laicidad)*, Ed. Civitas, Madrid 2007.
- D. LLAMAZARES FERNÁNDEZ, *Derecho de la Libertad de conciencia II (libertad de conciencia, identidad personal y solidaridad)*, Ed. Civitas, Madrid 2003.
- ANA FERNÁNDEZ-CORONADO GONZÁLEZ (Directora) *El Derecho de Libertad de conciencia en el Marco de la Unión Europea: pluralismo y minorías*, Madrid, 2002.
- ROSA Mª SATORRAS, *Lecciones de Derecho Eclesiástico del Estado*, 2ª Edición, Ed. Bosch, Barcelona 2002.

6. AVALUACIÓ

6.1 És prevista, si és possible, una avaluació per curs, per tal que l'alumne que ho desitgi pugui aprovar sense fer l'examen final. Els controls parcials, les pràctiques i la participació a classe constituïran, sense perjudici de tenir en compte d'altres possibles activitats, la base de l'avaluació que permet alliberar la matèria totalment, o, si escau, parcialment (sense reserva per a altres convocatòries).

6.2 També hi haurà examen final per a qui no hagi optat per l'opció anterior, o per a qui no hagi aprovat per curs, o per a qui desitgi millorar la nota de curs. Aquest examen serà escrit, de tota la matèria, o de la no alliberada, o de la matèria que es determini en cada cas per a millorar la nota de curs.

6.3 Qualificacions: 0 a 4,9; suspens; 5 a 6,9: aprovat; 7 a 8,9: notable; 9 a 10: excel·lent; i excel·lent amb M.H.